

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นในจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย ในหมวดต่าง ๆ 4 หมวด คือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์การบริหารโรงเรียน การเรียนการสอน และความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน การศึกษานี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประชาบาลทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจาก "เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2522"¹ ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนประชาบาล แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น (ภาคผนวก ก.) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเติมข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้ประเมินจะออกไปทำการประเมินและกรอกแบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นด้วยตนเอง โดยจัดอันดับคุณภาพไว้ 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และไม่มีเลย ตามหมวดต่าง ๆ ทั้ง 4 หมวด รวม 72 ข้อกระทง ได้แก่

¹ กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2522 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สามเจริญพานิช, 2522).

ก.)	หมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์	จำนวน	18	ขอกระทรวง
ข.)	หมวดการบริหารโรงเรียน	จำนวน	20	ขอกระทรวง
ค.)	หมวดการเรียนการสอน	จำนวน	23	ขอกระทรวง
ง.)	หมวดความสัมพันธ์และความ ร่วมมือกับชุมชน	จำนวน	11	ขอกระทรวง

ซึ่งได้ทำการแก้ไขตัดแปลงจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2522
คัดลอกมาจำนวน 27 ขอกระทรวง ตัดแปลง 32 ขอกระทรวง และสร้างขึ้นใหม่ 13 ขอกระทรวง

2. คู่มือการใช้แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น ผู้วิจัยได้ตัดแปลง
แก้ไขจาก "คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา"¹ ของกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ คัดลอกมาจำนวน 10 ขอกระทรวง ตัดแปลง 49 ขอกระทรวง และสร้างขึ้นใหม่
13 ขอกระทรวง ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางสำหรับพิจารณาให้อันดับคุณภาพในแต่ละขอกระทรวงของแบบ-
ประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น คู่มือการใช้แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาล
ดีเด่นประกอบด้วย เนื้อความของขอกระทรวง วิธีการประเมินขอพิจารณา และการให้อันดับคุณ-
ภาพ (ภาคผนวก ข.)

3. ทดสอบแบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น และคู่มือการใช้แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาในระดับประถมศึกษา พิจารณาปรับปรุงแก้ไขและผู้วิจัยถือเสียงข้างมากของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเกณฑ์พิจารณาแก้ไข ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขทางคำภาษารวมทั้งหมด 4 ขอกระทรวง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try - Out) ที่โรงเรียนประชาบาลดีเด่น 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดศรีประวัติ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และโรงเรียนวัดอัยการาม

¹ กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : วิศวกรรมพิมพ์, 2522).

อำเภอชัยบุรี จังหวัดพุมธานี ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ผลจากการทดลองทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องในคู่มือการใช้แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น ในด้านข้อพิจารณา อันดั้บคุณภาพ และการให้อันดั้บคุณภาพ ในบางขอกะทรง เกิดความซ้ำซ้อน และไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนประชาบาล และได้ทำการพิจารณาแก้ไขให้เป็นคู่มือการใช้แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นฉบับสมบูรณ์ ส่วนแบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น มีสภาพสมบูรณ์เหมาะสมจึงไม่มีการแก้ไข

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยโรงเรียนประชาบาลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนประชาบาลดีเด่นประจำปีการศึกษา 2522 จังหวัดละ 1 โรงเรียน ในจังหวัดภาคกลาง จำนวนทั้งสิ้น 11 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนประชาบาลดีเด่นทั้งหมด 21 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.38 ซึ่งใน 21 โรงเรียนมีโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่เป็นโรงเรียนชุมชนอยู่ 3 โรงเรียน จึงศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน ส่วนที่เหลืออีก 18 โรงเรียน ซึ่งไม่ได้เป็นโรงเรียนชุมชน แต่เป็นโรงเรียนประชาบาลดีเด่น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) อีก 8 โรงเรียน

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกแบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นด้วยตนเอง ทั้ง 11 โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดที่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรตั้งอยู่ เพื่อขอหนังสือจากจังหวัดไปยังอำเภอและโรงเรียนและแจ้งให้ครูใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความร่วมมือในการประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น แต่มิได้แจ้งวันและเวลาที่จะไป เพื่อจะได้พบสภาพที่

ที่เป็นจริงมากที่สุด ระยะเวลาในการบันทึกแบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลคีเค้น ผู้วิจัย
ไปพักค้างแรมในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างติดต่อกัน 2 วัน เป็นจำนวน 2 โรงเรียน และพักค้าง-
แรมติดต่อกัน 2 วัน ในบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 5 โรงเรียน และ
ไปเข้าเย็นกลับติดต่อกัน 2 วัน เป็นจำนวน 4 โรงเรียน ข้อมูลที่นำมาบันทึกแบบประเมินได้จาก
การสัมภาษณ์ นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และได้
จากการสังเกตสภาพโรงเรียนประชาบาลคีเค้นทั้ง 4 ตำบล คือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์ การ
บริหารโรงเรียน การเรียนการสอน และความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หาความถี่ของแต่ละรายการประเมินในหมวดต่าง ๆ
2. เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละขอกะทรง มีดังนี้

หมายเลข	5	คือ	มากที่สุด	มีค่าความสำคัญ	5	คะแนน
หมายเลข	4	คือ	มาก	มีค่าความสำคัญ	4	คะแนน
หมายเลข	3	คือ	น้อย	มีค่าความสำคัญ	3	คะแนน
หมายเลข	2	คือ	น้อยที่สุด	มีค่าความสำคัญ	2	คะแนน
หมายเลข	1	คือ	ไม่มีเลย	มีค่าความสำคัญ	1	คะแนน

3. ในการพิจารณาค่าอันดับคุณภาพว่าอยู่ในอันดับใดถือเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	4.45 - 5.00
มาก	3.45 - 4.44
น้อย	2.45 - 3.44
น้อยที่สุด	1.45 - 1.44
ไม่มีเลย	0 - 1.44

4. ข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) จากนั้นหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละชอกระหว

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนคะแนนทั้งหมด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทนผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว

N แทนจำนวนคะแนนทั้งหมด

5. เปรียบเทียบโรงเรียนประชาบาลดีเคินที่เป็นโรงเรียนชุมชนกับโรงเรียน-

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : ไทย-วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

ประชากรที่เค้นที่ไม่เป็นโรงเรียนชุมชน ในหมวดต่าง ๆ ทั้ง 4 หมวด โดยการทดสอบค่าที (t-test) ดังนี้¹

$$t = \frac{\bar{X}_2 - \bar{X}_1}{\sqrt{\frac{\sum X_1^2 + \sum X_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}}$$

$$; df = n_1 + n_2 - 2, (n_1 \neq n_2)$$

เมื่อ	t	แทนค่าวิกฤต (Critical Ratio)
	\bar{X}_1	แทนมัธยิมเลขคณิตของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทนมัธยิมเลขคณิตของกลุ่มที่ 2
	$\sum X_1^2$	แทนผลรวมกำลังสองของคะแนนในแต่ละตัวในกลุ่มที่ 1
	$\sum X_2^2$	แทนผลรวมกำลังสองของคะแนนในแต่ละตัวในกลุ่มที่ 2
	N_1	แทนจำนวนคะแนนทั้งหมดในกลุ่มที่ 1
	N_2	แทนจำนวนคะแนนทั้งหมดในกลุ่มที่ 2

¹ สุภาพ วาดเขียน, วิธีวิจัยและสถิติทางการวิจัยในศึกษาศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 102.